

INVENTARISATIE NACHTVLINDERS ABTSWOUDSE BOS 2013 (noord-oost 37-25-25)

oranje o-vlinder

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

KNNV afdeling Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT
afdelingDelfland@knnv.nl
www.knnv.nl/afdelingDelfland
<http://twitter.com/#!/KNNVafdDelfland>
Copyright: KNNV afdeling Delfland, 2014

INHOUD

1. Inleiding.....	3
2. Samenvatting.....	3
3. Methode.....	3
4. Resultaten macrovlinders.....	4
5. Microvlinders	5
6. Nieuwe soorten.....	5
7. Conclusie.....	7
8. Jaarlijst microvlinders.....	7
9. Jaarlijst nachtvinders (macro).....	8

Verantwoording

Inventarisatie : Leo Poot
Verslag : Leo Poot
Foto's : Leo Poot

1. Inleiding

Het doel van de inventarisatie is kennis te vergaren of er in het Abtswoudse Bos verschillen bestaan in het voorkomen van populaties nachtvlinders (macro en micro) in verschillende delen van genoemde locatie. In 2013 is het noord-oostelijk deel geïventariseerd, de resultaten worden in voorliggend verslag weergegeven. Eerder werd er een vijftal jaren gemonitord in dat deel van het Abtswoudse Bos, aangeduid met vlinderbiotoop waar een speciaal op vlinders afgestemd beheer wordt gevoerd. Hierover is uitgebreid verslag gedaan in voorgaande jaren en hebben we de populaties Lepidoptera aardig in beeld. De vlinderbiotoop is echter maar een deel van het Abtswoudse Bos en het leek de auteur van dit verslag interessant te weten of er in andere delen van genoemd bos populaties vlinders voorkomen, onder andere door kleine verschillen in biotoop, welke niet in de vlinderbiotoop worden gespot. Het deel van de locatie betreffende voorliggend verslag ligt in het noord-oostelijk deel van het Abtswoudse Bos (gesitueerd in km hok 37-25-25).

2. Samenvatting

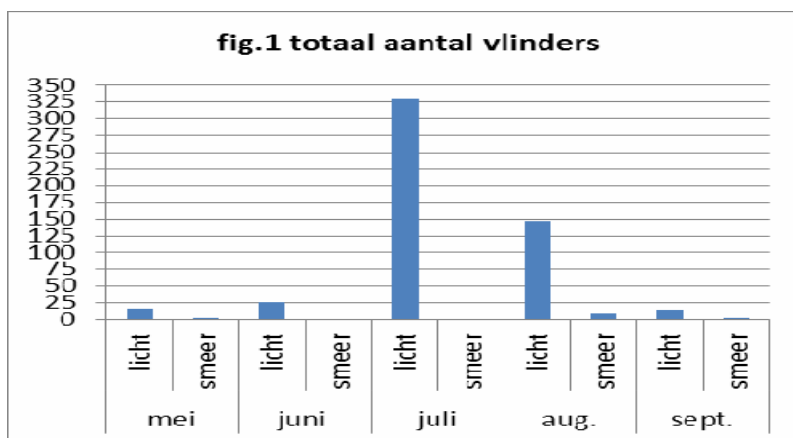
De inventarisatie in eerder genoemd deel van het Abtswoudse Bos resulteerde in 13 nog niet eerder aangetroffen soorten bij de macro-nachtvlinders, 4 in de familie van de Geometridae, 5 in de familie Noctuidae, 3 in de familie Erebidae en 1 uit de familie der Hepialidae. Bij de microvlinders werden 3 nog niet eerder aangetroffen soorten gevonden, 2 in de familie Depressariidae en 1 bij de Tortricidae. Er werden 547 macronachtvlinders gedetermineerd en 15 microvlinders.

3. Methode

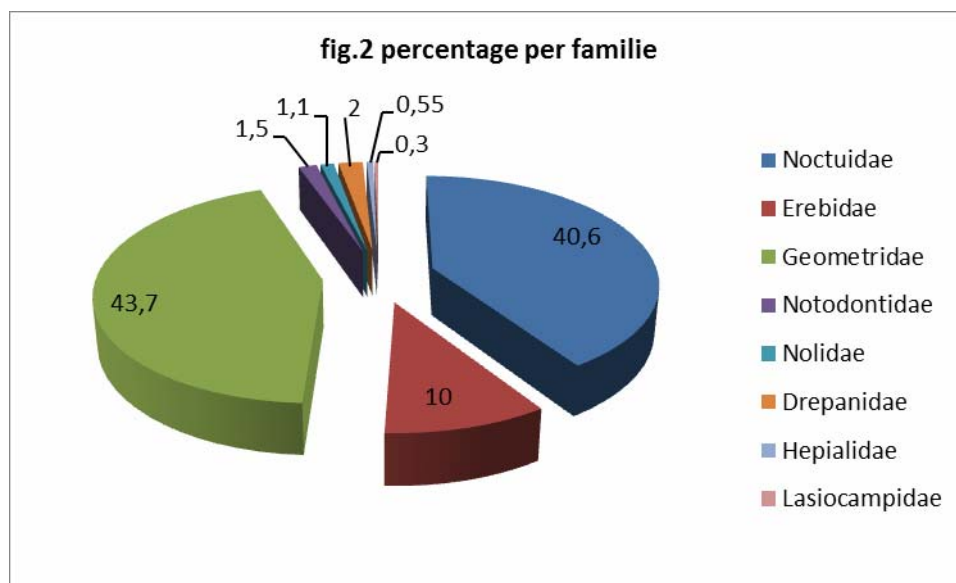
In de maanden mei, juni, juli, augustus en september werd de locatie één of meerdere keren bezocht waarbij met een lichtval (laken en lampen) vlinders werden gelokt. Ook werden een 40 tal bomen/paaltjes/objecten met een lokstof (stroopmengsel) bestreken om vlinders te lokken welke niet of minder vaak op licht afkomen. Deze smeerplekken werden 2 maal per avond/nacht bekeken, de gespote vlinders met de aantekening "op smeer" werden genoteerd. Alle vlinders werden gedetermineerd en het aantal genoteerd, vlinders die moeilijk op naam konden worden gebracht werden gefotografeerd of gevangen voor determinatie thuis. De volgende dag werden de gevangen imago's op dezelfde locatie weer vrijgelaten. Bij soorttwijfel betreffende de microlepidoptera werd gebruik gemaakt van de expertise van J. Scheffers (ervaren microlepidopterist). Geïventariseerd werd bij geschikte weersomstandigheden, wind minder dan 5 Beaufort, temperatuur boven de 5 °C en geen neerslag of nevel.

4. Resultaten macro-nachtvlinders

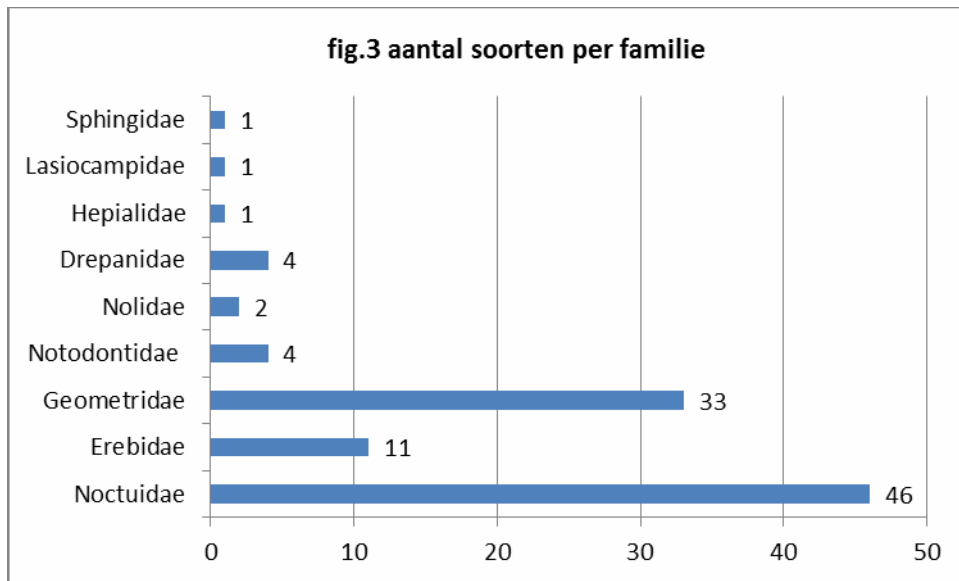
In totaal konden 547 macro nachtvlinders op naam worden gebracht, vanwege de slechte weersomstandigheden in het voorjaar werd er pas begonnen met inventariseren in de maand mei. Er werd geen enkele vlinder op smeer waargenomen in de maanden juni en juli. De hoogste aantallen imago's werden gezien in de maanden juli en augustus. (fig.1 zie ook de jaarlijst.)

De hoogste aantallen vlinders werden gezien in de familie der Geometridae, hoge aantallen van kleine zomervlinder, gewone bandspanner en grijze stipspanner. Het laagste aantal kwam op naam van de Lasiocampidae met slechts 1 exemplaar, de rietvink. (fig.2)

De Noctuidae lieten de meeste soorten zien waarbij de driehoekuil en de vierkantvlekuil het meest voorkwamen. Uit drie families werd slechts 1 soort gezien. (fig.3)

5. Microvlinders

Opvallend weinig microvlinders werden er in de lichtval geteld, slechts 15 imago's totaal uit 3 families, wel werden 3 soorten gezien die elders in het Abtswoudse bos nog niet eerder door de auteur werden gezien:

6. Nieuwe soorten

In dit deel van het Abtswoudse bos werden 13 soorten nachtvinders (macro) aangetroffen die door de auteur elders in betreffende locatie nog niet eerder werden gezien. De betreffende soorten zijn:

Uit de familie Noctuidae: *Anarta trifolii*—spurrie-uil

Ipimorpha subtusa--tweekleurige heremietuil

Pyrrhia umbra--oranje o-vlinder

Sideridis rivularis--gevorkte silene-uil

Subacronicta megacephala--schilddrager

de familie Geometridae: *Ligdia adustata*--aangebrande spanner

Ourapteryx sambucaria--vliervlinder

Pasiphila rectangulata--groene dwergspanner

Crocallis elinguaris--kortzuiger

de familie Erebidae : *Arctia caja*--grote beer

Euproctis similis--donsvlinder

Macrochilo cribrumalis--stippelsnuituil

de familie Hepilidae : *Triodia sylvina*—oranje wortelboorder

Microvlinders

Uit de familie Depressariidae: *Agonopterix ocellana*—roodvlekkaartmot
Agonopterix heracliانا—gewone kaartmot
De familie Tortricidae : *Cacoecimorpha pronubana*--anjerbladroller

vliervlinder

kortzuiger

gevorkte silene-uil

schilddrager

roodvlekkaartmot

anjerbladroller

7. Conclusie

Inventarisatie van het noord-oostelijk deel van het Abtswoudse bos gelegen in kilometer hok 37-25-25 (coördinaten x846 y4439) leverden bij de macro-nachtvlinders 4 nog niet elders in het Abtswoudse bos gespotte spannersoorten (Geometridae) op, (zie bij nieuwe soorten). De spanners waren op deze locatie de meest voorkomende vlinders, waarschijnlijk is de grote hoeveelheid heesters en struiken hier debet aan. Uit de familie van de Noctuidae werden 5 nog niet eerder door de auteur gespotte soorten gezien waarbij 1 vrij zeldzame soort, de oranje o-vlinder. Uit de familie Erebidae zagen we 3 nieuwe soorten en uit de familie Hepialidae 1 nieuwe soort, in totaal dus 13 nog eerder geziene macro soorten. Bij de microvlinders werden ondanks het zeer lage aantal vlindertjes toch 3 nog niet eerder door de auteur gespotte soorten gevonden, 2 uit de familie Depressariidae en 1 uit de familie der Tortricidae, (zie bij nieuwe soorten). De inventarisatie wordt seizoen 2014 gecontinueerd waarbij het noordwestelijk deel van de locatie Abtswoudse Bos zal worden betrokken.

De totaalsoortenlijst voor macronachtvlinders in het Abtswoudse bos 2013 is daarmee gekomen op 235.

De totaalsoortenlijst voor de micro's is daarmee in 2013, 142.*

*dit aantal wijkt af vanwege een aantal dubbeltellingen in 2012 waardoor het totaal lager is dan de lijst uit 2012.

8. Jaarlijst microvlinders

Tortricidae/soort			
Cacoecimorpha pronubana	anjerbladroller	1	roos/kardinaalsmuts
Pandemis heparana	leverkleurige bladroller	7	lijsterbes
Pandemis corylana	hazelaarbladroller	1	div.struiken?
Acleris rhombana	gehoekte boogbladroller	1	meidoorn/hazelaar
Tineidae			
Monopis weaverella	witvlekkijkgaatje	1	uitwerpselen
Depressariidae			
Agonopterix ocellana	roodvlekkaartmot	3	hazelaar
Agonopterix heracliiana	gewone kaartmot	1	fluitekruid
		15	

9. Jaarlijst nachtvlinders (macro)

Familie			
Noctuidae/soort	soort	aantal	waardplant
Agrochola circellaris	bruine herfstuil	4	div.loofbomen
Amphipyra piramidea	piramidevlinder	6	div.loofbomen
Anarta trifolii	spurrie-uil	1	brandnetel/zuring
Apamea crenata	variabele grasuil	1	div.grassen
Apamea monoglypha	graswortelvlinder	5	div.grassen
Arenostola phragmitidis	egale rietboorder	1	riet
Autographa gamma	gamma-uil	1	brandnetel/walstro
Axilia putris	houtspaander	8	brandnetel/zuring
Caradrina morpheus	morpheusstofuil	2	div.kruidachtigen
Conistra rubiginosa	zwartvlekwinteruil	1	div.struiken/loofbomen
Cosmia pyralina	maanuiltje	16	meidoorn/sleedoorn
Cosmia trapezina	hyena	5	div.struiken/loofbomen
Crocallis elinguaris	kortzuiger	2	div.struiken/loofbomen
Deltote bankiana	zilverstreep	4	div.grassen
Diachrysis chrysis	koperuil	2	div.kruidachtigen
Diarsia mendica	variabele breedvleugeluil	4	allerlei planten
Diarsia rubi	gewone breedvleugeluil	3	paardenbloem/zuring
Gortyna flavago	goudgele boorder	5	zuring/distels
Ipimorpha subtusa	tweekleurige heremietuil	3	ratelpopulier
Lacanobia oleracea	groente-uil	2	brandnetel/hazelaar
Lacanobia thalassina	w-uil	1	meidoorn/wilg/berk
Lateroligia ophiogramma	moeras-grasuil	17	liesgras/riet
Luperina testacea	gewone grasuil	1	div.grassen
Mesapamea secalella	weidehalmuiltje	1	div.grassen
Mesapamea secalis	halmrupsvlinder	1	div.grassen
Mesoligia furuncula	zandhalmuiltje	3	div.grassen
Mythimna albipuncta	witstipgrasuil	1	div.grassen
Mythimna pudorina	grijze grasuil	2	div.grassen/riet
Mythimna straminea	spitsvleugelgrasuil	9	riet/rietgras
Noctua comes	volgeling	1	allerlei planten
Noctua janthe	open breedbandhuismoeder	1	allerlei planten
Noctua janthina	kleine breedb.huismoeder	3	allerlei planten
Noctua pronuba	huismoeder	12	div.kruidachtigen
Ochropleura plecta	haarbos	5	div.kruidachtigen
Oligia fasciuncula	oranjegeel halmuiltje	1	div.grassen
Oligia latruncula	donker halmuiltje	1	div.grassen
Oligia strigilis	gelobd halmuiltje	1	div.grassen
Phlogophora meticulosa	agaatvlinder	1	div.kruidachtigen/loofb.
Plusia festucae	goudvenster	2	gele lis
Protodeltote pygarga	donkere marmeruil	3	div.grassen
Pyrrhia umbra	oranje o-vlinder	6	wilgenroosje
Sideridis rivularis	gevorkte silene-uil	1	dagkoekoeksbloem
Subacronicta megacephala	schilddrager	3	populier/wilg

vervolg jaarlijst:

		13	
Xestia c-nigrum	zwarte -c-uil		brandnetel/wilgenroosje
Xestia triangulum	driehoekuil	33	div.loofb./brandnetel
Xestia xanthographa	vierkantvlekuil	23	div.kruidachtigen
Geometridae/soort			
Cabera exanthemata	bruine grijsbandspanner	2	wilg/populier
Cabera pusaria	witte grijsbandspanner	15	els/berk
Campaea margaritata	appeltak	7	div.loofbomen
Colostygia pectinataria	kleine groenbandspanner	2	walstro
Ecliptopera silaceata	marmerspanner	2	?
Ectropis crepuscularia	gewone spikkelspanner	15	div.loofbomen
Ennomos alniaria	geelschouderspanner	2	div.loofbomen
Epione repandaria	puntige zoomspanner	1	els/wilg
Epirrhoe alternata	gewone bandspanner	29	walstro
Epirrhoe tristata	bonte bandspanner	2	walstro
Eupithecia vulgata	gewone dwergspanner	1	div.kruidachtigen
Eulithis mellinata	bessentakvlinder	1	aalbes
Eupithecia abbreviata	voorjaarsdwergspanner	2	eik
Eupithecia spp.	?	1	?
Gandaritis pyraliata	gele agaatspanner	9	walstro
Hemithea aestivaria	kleine zomervlinder	32	div.struiken
Hydriomena furcata	variabele spanner	21	div.loofbomen
Hydriomena impluviata	groenbandspanner	1	els
Hypomecis punctinalis	ringspikkelspanner	10	div.struiken
Idaea aversata	grijze stipspanner	24	div.kruidachtigen
Idaea biselata	schildstipspanner	4	div.kruidachtigen
Idaea straminata	egale stipspanner	3	div.kruidachtigen
Ligdia adustata	aangebrande spanner	2	kardinaalsmuts
Lomaspilis marginata	gerande spanner	10	wilg
Macaria alternata	donker klaverblaadje	4	div.struiken
Opisthograptis luteolata	hagedoornvlinder	3	div.struiken
Ourapteryx sambucaria	vliervlinder	5	klimop/vlier
Pasiphila rectangulata	groene dwergspanner	7	sleedoorn
Peribatodes rhomboidaria	taxusspikkelspanner	1	div.loofbomen
Perizoma alchemillata	hennepnetelspanner	3	moerasandoorn?
Selenia dentaria	herculesje	2	div.struiken
Xanthorhoe montanata	geogde bandspanner	14	div.kruidachtigen
Xanthorhoe spadicearia	bruine vierbandspanner	2	div.kruidachtigen
Notodontidae			
Phalera bucephala	wapendrager	2	div.loofbomen
Pheosia gnoma	berkenbrandvlerkvlinder	1	berk
Pheosia tremula	brandvlerkvlinder	4	wilg/berk
Pterostoma palpina	snuitsvlinder	1	wilg
Nolidae			
Earias clorana	kleine groenuil	4	wilg
Nycteola ravayana	variabele eikenuil	2	eik

vervolg jaarlijst

Erebidae

Arctia caja	grote beer	1	div.kruidachtigen
Atolmis rubricollis	zwart beertje	1	mossen/algen
Catocala nupta	rood weeskind	3	populier/wilg
Eilema griseola	glad beertje	2	mossen/algen
Euproctis similis	donsvlinder	1	berk/meidoorn
Herminia tarsicrinalis	schaduwsnuituil	1	dorre bladeren/braam
Hypena proboscidalis	bruine snuituil	20	brandnetel
Macrochilo cribrumalis	stippelsnuituil	2	div.grassen
Rivula sericealis	stro-uiltje	15	div.grassen
Scoliopteryx libatrix	roesje	7	wilg/populier
Spilosoma lubricipeda	witte tijger	2	div.struiken/zuring

Lasiocampidae

Euthrix potatoria	rietvink	2	riet/rietgras
-------------------	----------	---	---------------

Drepanidae

Drepana curvatula	bruine eenstaart	1	els/berk
Ochropacha duplaris	tweestip or-vlinder	2	div.loofbomen
Thyatira batis		1	
Watsonalla binaria	gele eenstaart	7	div.loofbomen

Sphingidae

Smerinthus ocellatus	pauwoogpijlstaart	1	wilg/populier
----------------------	-------------------	---	---------------

Hepialidae

Triodia sylvina	oranje wortelboorder	3	paardenbloem/zuring
-----------------	----------------------	---	---------------------

547

De KNNV, de natuurvereniging voor Delfland.

De KNNV opent je ogen en hart voor de natuur. Met elkaar komen we op voor de belangen van die natuur.

